

DE HOUTHANDEL VAN SCHIPPER DOLCK UIT DORDRECHT

Veel hout kwam vroeger uit het Duitse achterland naar onze gewesten. Via de rivieren werd het getransporteerd naar de stapelplaats Dordrecht. Het stapelrecht in 1299 toegekend, gaf deze stad het alleenrecht om alle houtaanvoer via Rijn en Maas te verhandelen. Het Duitse hout was zeer populair en werd voornamelijk gebruikt als constructiehout voor huizen. Vanaf het einde van de 16e eeuw werd het schaars geworden eikenhout geleidelijk vervangen door grenenhout uit Scandinavië en de Baltische staten. Ruim 65% van de Noorse uitvoer kwam vanaf de 17e eeuw in de Nederlanden terecht in de vorm van onbewerkte eiken-, vuren- en grenenhouten delen, balken en masten. Voor de Lage Landen was Noorwegen gedurende eeuwen de belangrijkste houtleverancier met de scheepsbouw als grootste afnemer. De homogene kwaliteit en fijne nerf van het Baltische hout leende zich goed voor het splijten in planken en de bewerking tot beelden. Door de oorlogsomstandigheden in de 17e eeuw was de toevoer vanuit Riga echter schier onmogelijk geworden.

Dat er reeds eeuwen een handel bestond tussen Dordrecht en Rumst bewijst het dossier dat zich in het regionaal archief te Dordrecht bevindt onder de titel "Stukken betreffende de pretense tol te Rumst in Brabant 1436-1651".

Pas in de 18e eeuw, de tijd van schipper Dolck, is er weer sprake van 'Riga' grenen dat door Nederlandse schepen gehaald en verder doorgevoerd werd. Het transport over zee gebeurde met schepen van het type "Fluit", een schip met een smal dek en een hoog oplopende boeg en achterschip. De romp was bol en buikig, waardoor de laadruimte extra groot werd. Aangezien tol meestal geheven werd op basis van de afmetingen van het dek leverde dat een extra voordeel op.

Bij de heropbloei van de houthandel werden de handelsbetrekkingen tussen Dordrecht en Rumst ook weer aangehaald. Schipper Franciscus Dolck voerde in een tijdspanne van 16 jaar, van 1719 tot 1735, zeventien vrachten hout, balken, ribben, achterdelen, geschepte delen, schaliën, sparren en planken van Dordrecht naar Rumst. De eerste tien jaar meerde hij hier tweemaal per jaar aan, in mei en in november. Zijn lading schommelde tussen de 65

en de 238 kopen per jaar, die alle hier te Rumst openbaar geveild werden onder toezicht van de gemeentesecretaris, die hiervan ook steeds netjes de rekening opmaakte. Daar schipper Dolck geen stookhout bij zich had maar hout van een zeer gegeerde kwaliteit lokten deze veilingen bijgevolg kopers uit de wijde omgeving. Zo werd in november 1720 een deel van de lading verkocht aan volk uit:

- Reet: Jan Van de Vliet, aan de molen, Jan Van Breedam, Adriaen De Roeck, Guilliam en Cornelis Block, Jan Somers, Jan Braeckmans, Guilliam en Jacques De Weerdt, Adriaen Ruts;
- Heindonk: Joos Maes, Francis en Gillis De Donck, Adriaen Vleminckx, Jan Verschaeren;
- Walem: Martinus Boey, Peeter Briat, Gillis Loockx, Bernard De Vos uit Battenbroek;
- Kontich: Jan De Groof;
- Boom: Jan Meyers, Antoon en Guilliam Pauwels, Jan Miers;
- Duffel: Peeter Naulaers, Jan Ceusters, Cornelis Wellens.

Op de veiling van 22 november 1728 waren kopers aanwezig uit Kontich, Walem, Duffel, Sint-Katelijne-Waver, Essen, Bonheiden, Heindonk, Reet, Heffen, Battel, Blaasveld en Luythaegen, onder wie Gommer Van Leemput op 't Schrans en Mertens, baas in de Drijkoningen te Walem.

Schipper Dolck werd nog nagevolgd door zijn stadsgenoten schipper Bartel De Ridder in 1721 en door schipper Jan Luchten in 1738.

Of schipper Dolck reeds vóór 1719 te Rumst kwam en schipper Luchten ook na 1738 Rumst nog aandeed melden de archieven niet.

Leo Vermeulen